

Standardy

działań opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych skierowanych do dzieci i młodzieży

1. Podmiot prowadzący świetlicę winien spełniać wymogi określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.), art. 18-28.
2. **Cele wprowadzenia przedmiotowego standardu:**
 - 1) zwiększenie liczby profesjonalnych działań o charakterze opiekuńczo-wychowawczym i socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży realizujących wybrane elementy Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miasto Złotów w ich najbliższym środowisku,
 - 2) zwiększenie dostępności działań opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych podejmowanych na rzecz dzieci i młodzieży na terenie Gminy Miasto Złotów,
 - 3) stworzenie narzędzia do weryfikacji ofert na działania o charakterze opiekuńczo-wychowawczym i socjoterapeutycznym składanych przez podmioty publiczne i niepubliczne, ubiegające się o finansowanie ze środków budżetowych Gminy Miasto Złotów.
3. **Standard odnosi się do prowadzenia następujących działań:**
 - 1) świetlicy środowiskowej (opiekuńczo-wychowawcza),
 - 2) świetlicy socjoterapeutycznej.
4. **Standard świetlicy środowiskowej (opiekuńczo-wychowawczej):**
 - 1) obszar działania obejmuje środowisko lokalne (szkoły, osiedla lub części miasta),
 - 2) pod opieką jednego wychowawcy, w tym samym czasie, może przebywać nie więcej niż 15-cioro dzieci,
 - 3) zadania świetlicy środowiskowej:
 - a) stała, systematyczna współpraca z rodziną dziecka,
 - b) rozpoznanie sytuacji dziecka w kontekście jego sytuacji rodzinnej,
 - c) organizacja czasu wolnego, prowadzenie zajęć tematycznych,
 - d) prowadzenie pracy z grupą poprzedzone jej planowaniem w zespole pracowników,
 - e) indywidualne spotkania z dziećmi organizowane poza pracą z grupą
 - f) prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem i z grupą
 - g) współpraca z innymi instytucjami (gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoła, ośrodek pomocy społecznej, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie itp.),
 - h) pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, związanymi z relacjami z rówieśnikami, szkolnymi, itp.)
 - i) korzystanie z konsultacji lub superwizji dotyczących pracy placówki,
 - 4) rodzaje prowadzonych zajęć:
 - a) edukacyjne, w tym odrabianie lekcji, wyrównywanie braków szkolnych,
 - b) wspierające rozwój psychiczny i fizyczny, w tym rozwijające zainteresowania i zdolności,
 - c) kształtujące umiejętności życiowe i społeczne,
 - d) zagospodarowujące czas wolny, w tym korzystanie z dóbr kultury,

- e) wycieczki i wyjazdy o charakterze turystyczno-rekreacyjnym,
 - f) dożywienie (może mieć formę ciepłego posiłku, kanapek, czy też/i podwieczorku, w zależności od warunków lokalowych i finansowych, jakie posiada placówka)
- 5) Dzieci i młodzież mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych w świetlicy środowiskowej za zgodą (oświadczeniem) rodziców lub opiekunów w zakresie związanym z realizacją zadania, w tym z gromadzeniem, przetwarzaniem, przekazywaniem i udostępnianiem danych osobowych osób, których te dane dotyczą, zgodnie z ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781) oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

5. Standard świetlicy socjoterapeutycznej:

- 1) obszar działania obejmuje środowisko lokalne - część miasta
- 2) pod opieką jednego wychowawcy, w tym samym czasie, może przebywać nie więcej niż 15-cioro dzieci,
- 3) zadania świetlicy socjoterapeutycznej:
 - a) sporządzanie diagnozy indywidualnej dziecka i jego sytuacji rodzinnej i szkolnej
 - b) prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych zgodnie z programem przygotowanym dla całej grupy i diagnozą indywidualną dzieci
 - c) praca ze stałymi grupami dziećmi
 - d) praca z dziećmi w kontakcie indywidualnym
 - e) przygotowanie i realizacja indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla dzieci. W planach tych warto uwzględnić włączanie dziecka w działania różnorodnych kół zainteresowań, grup rozwojowych, w pozalekcyjne pozaszkolne zajęcia- zgodne z predyspozycjami i zainteresowaniami dziecka,
 - f) prowadzenie dokumentacji pracy z dzieckiem zgodnej z charakterem placówki (dokumentacja diagnozy, planów i realizacji indywidualnych i grupowych zajęć z dziećmi wraz z osiągnięciami)
 - g) utrzymywanie kontaktów z rodziną dziecka w celu:
 - diagnozy sytuacji rodzinnej
 - rozwiązywania problemów rodziny (np. motywowanie osoby uzależnionej lub współuzależnionej do podjęcia terapii),
 - współpracy dotyczącej postępów dziecka w procesie socjoterapii
 - h) współpraca z instytucjami (gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoła, ośrodek pomocy społecznej, sąd rodzinny, powiatowe centrum pomocy rodzinie itp.), które mogą pomóc rodzinie w rozwiązywaniu jej problemów, a zwłaszcza w zakresie podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych i współuzależnionych. Niezwykle istotna jest współpraca z wychowawcami klas, pedagogami szkolnymi i nauczycielami uczącymi dzieci, zwłaszcza tych przedmiotów, które sprawiają dzieciom trudności. Aby zwiększyć efektywność pomocy, konieczna jest wymiana informacji na temat sytuacji szkolnej dziecka, ewentualnych wagarów itp.
 - i) korzystanie z konsultacji lub superwizji dotyczących pracy placówki
 - j) zajęcia (spotkania) grupowe dla rodziców, warsztaty w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych

- 4) rodzaje prowadzonych zajęć:
- a) edukacyjne, w tym odrabianie lekcji, wyrównanie braków szkolnych,
 - b) ogólnorozwojowe, w tym rozwijające zainteresowania i uzdolnienia
 - c) rozwijające umiejętności życiowe i społeczne
 - d) zagospodarowujące czas wolny, w tym korzystanie z dóbr kultury
 - e) wycieczki i wyjazdy o charakterze turystyczno-rekreacyjnym,
 - f) socjoterapeutyczne, prowadzone w celu eliminowania zaburzeń zachowania
 - g) specjalistyczne, w szczególności korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne
 - h) wyjazdowe warsztaty i obozy socjoterapeutyczne
 - i) dożywienie (może mieć formę ciepłego posiłku, kanapek, czy też/i podwieczorku, w zależności od warunków lokalowych i finansowych, jakie posiada placówka)
- 5) dzieci i młodzież mogą uczestniczyć w zajęciach organizowanych w świetlicy socjoterapeutycznej za zgodą (oświadczeniem) rodziców lub opiekunów w zakresie związanym z realizacją zadania, w tym z gromadzeniem, przetwarzaniem, przekazywaniem i udostępnianiem danych osobowych osób, których te dane dotyczą, zgodnie z ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781) oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
- 6) zajęcia organizuje się po sporządzeniu diagnozy dziecka, w szczególności rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego i jego rodziny, diagnoza ta jest podstawą do przygotowania indywidualnych programów rozwojowo-terapeutycznych dla każdego dziecka oraz planu pracy z jego rodziną
- 7) zajęcia w świetlicy socjoterapeutycznej prowadzą psycholodzy, pedagodzy i inni specjaliści posiadający przygotowanie do tego rodzaju działalności potwierdzone odpowiednim certyfikatem
- 8) w świetlicy socjoterapeutycznej powinien być zatrudniony jeden psycholog
- 9) uczestnicy zajęć w świetlicy socjoterapeutycznej mogą korzystać z dożywiania
- 10) grupy dzieci powinny być organizowane w określonych przedziałach wiekowych, programy zajęć grupowych (cele, formy zajęć, metody) powinny być dostosowane do potrzeb rozwojowych dzieci oraz ograniczeń wynikających z ich sytuacji rodzinnej.

Dzienniki i listy obecności wychowanków na zajęciach w danym dniu muszą być zawsze dostępne w świetlicy podczas trwania zajęć.

Zgodnie z art. 25. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.),

1. Placówką wsparcia dziennego kieruje kierownik.

1a. W przypadku zapewnienia wspólnej obsługi placówek wsparcia dziennego na podstawie przepisów o samorządzie gminnym lub przepisów o samorządzie powiatowym lub w przypadku zapewnienia na podstawie art. 18a ust. 1 wspólnej obsługi ekonomiczno-administracyjnej i organizacyjnej placówek wsparcia dziennego, placówką wsparcia dziennego może kierować kierownik podmiotu, który zapewnia tę obsługę, przy pomocy wyznaczonego w poszczególnych placówkach wsparcia dziennego wychowawcy.

1b. W przypadku prowadzenia więcej niż jednej placówki wsparcia dziennego przez podmiot, któremu gmina lub powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190, albo przez podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta albo starosty, placówkami tymi może kierować jeden kierownik przy pomocy wyznaczonego w poszczególnych placówkach wsparcia dziennego wychowawcy.

2. Kierownikiem placówki wsparcia dziennego może być osoba, która:

1) posiada wykształcenie wyższe:

a) na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na innym kierunku, którego program obejmuje resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą lub

b) na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej;

2) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona;

3) wypełnia obowiązek alimentacyjny - w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego;

4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

3. W przypadku wszczęcia przeciwko kierownikowi placówki wsparcia dziennego postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego przepisy art. 13 stosuje się odpowiednio.

Zgodnie z art. 26. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.), osobami pracującymi z dziećmi w placówce wsparcia dziennego może być osoba posiadająca następujące kwalifikacje:

1) w przypadku wychowawcy:

a) wykształcenie wyższe:

– na kierunku pedagogika, pedagogika specjalna, psychologia, socjologia, praca socjalna, nauki o rodzinie lub na innym kierunku, którego program obejmuje resocjalizację, pracę socjalną, pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą lub

– na dowolnym kierunku, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, nauk o rodzinie, resocjalizacji lub kursem kwalifikacyjnym z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej,

b) co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe i udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną;

2) **w przypadku pedagoga** - tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika albo pedagogika specjalna;

3) w przypadku psychologa - prawo wykonywania zawodu psychologa w rozumieniu ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1026);

4) **w przypadku osoby prowadzącej terapię** - udokumentowane przygotowanie do prowadzenia terapii o profilu potrzebnym w pracy z dzieckiem i rodziną;

5) **w przypadku opiekuna dziecięcego** - ukończoną szkołę przygotowującą do pracy w zawodzie opiekuna dziecięcego lub pielęgniarki albo studia pedagogiczne.

2. W placówce wsparcia dziennego z dziećmi może pracować osoba, która:

1) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej ograniczona ani zawieszona;

2) wypełnia obowiązek alimentacyjny - w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego;

3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

3. W przypadku wszczęcia przeciwko osobie, o której mowa w ust. 1, postępowania karnego o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego przepisy art. 13 stosuje się odpowiednio.

Przy zapewnianiu opieki nad dziećmi przebywającymi w placówce wsparcia dziennego oraz wykonywaniu innych czynności związanych z realizacją zadań tej placówki można korzystać z pomocy wolontariuszy posiadający wykształcenie zgodne z art. 26 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.).

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w pomieszczeniach, które spełniają wymagania lokalowe i sanitarne zawarte w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 października 2015 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzona placówka wsparcia dziennego (Dz. U. poz. 1630).